

Azərbaycan şərtlərini elan etdi

Reintegrasiya İlham Əliyevin regionda formalaşdırdığı yeni reallığın tərkib hissəsidir

"Ərazi bütövlüyünün və suverenliyin bərpasında əldə etdiyimiz təcrübə müəyyən formada unikal oldu. Zorakılıqla üzləşdiyimiz münaqişəyə son qoyduq. Biz ləyaqətimizi qoruduq. Biz ədaləti və beynəlxalq hüququ bərpa etdik. İndi isə Qafqazda sülh üçün vaxt yetişib. Bu, bizim gündəliyimizdir. Gündəliyimiz Qafqazda sülhün, regionda sülhün, əməkdaşlığın qurulmasıdır və hamı üçün faydanın gətirilməsidir".

Bakıda keçirilən 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresinin açılış mərasimində çıxışında İlham Əliyev bir daha Azərbaycanın konkret mövqeyini dünyaya bəyan etdi.

Bütün dövrlərdə sülhün tərəfdarı olan Azərbaycan bu gün də qalib ölkə olmasına baxmayaraq, məğlub Ermənistanə barış təklif edir. Eyni zamanda Qarabağın erməni sakinlərinə bu torpaqlarda qalıb yaşamaları üçün təkliflər edib. Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni sakinlərinin nümayəndələri ilə sentyabrın 21-də, 25-də və 29-da Yevlax və Xocalı şəhərlərində keçirilən görüşlərdə Azərbaycanın reintegrasiyaya dair planları təqdim edilib və onun ətrafında müzakirələr aparılıb. Qeyd edilib ki, reintegrasiya Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi çərçivəsində ölkə Konstitusiyası, qanunları və beynəlxalq öhdəlikləri əsasında həyata keçirilə bilər.

Bəs Azərbaycanın təqdim etdiyi şərtlərdə nələr nəzərdə tutulur?

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının məlumatında qeyd edilir ki, ilk növbədə etnik, dini və ya dil mənsubiyətindən asılı olmayaraq, hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabərliyinə, o cümlədən hər kəsin təhlükəsizliyinə təminat verilir.

Hüquqi və idarəetmə sahəsinə gəlinə, erməni sakinlərin yaşadıkları ərazilərdə idarəetmə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəlikləri vasitəsilə həyata keçirilir və sakinlər xüsusi nümayəndəliklərininə cəlb oluna bilərlər.

Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğun olaraq, seçkilər vasitəsilə bələdiyyələr formalaşdırılır. Sakinlərin vətəndaşlıq məsələləri Azərbaycan Konstitusiyasına və qanunvericiliyinə uyğun olaraq, müvafiq prosedurlar əsasında həyata keçiriləcək. Azərbaycanın daxili işlər orqanları ərazidə ictimai asayişin qorunmasını və sakinlərin təhlükəsizliyini təmin edəcək və sakinlər daxili işlər orqanlarına işə cəlb oluna bilərlər.

Sakinlərin yaşadıkları ərazilərin fiziki və sosial infrastruktur təminatı (təhsil, səhiyyə, enerji, qaz, su, yol, rabitə, meliorasiya və s.) müəyyən müddət ərzində ölkə üzrə orta göstəricilər səviyyəsinə çatdırılacaq.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi məqsədilə tətbiq edilən xüsusi iqtisadi rejim ilə bağlı təşviq paketi, o cümlədən vergi və gömrük güzəştləri sakinlərin yaşadıkları ərazilərə şamil olunacaq. Milli valyutamızın tam tədaviyə keçməsi təmin ediləcək.

Sakinlərin yaşadıkları ərazilərdə sahibkarlıq fəaliyyəti üçün dəstək tədbirləri həyata keçiriləcək və ölkədə sahibkarlıq subyektlərinin maliyyəyə çıxış imkanlarının artırılması ilə bağlı tətbiq olunan güzəştli kreditlər, faizlərin subsidiyalaşdırılması, kreditlərə zəmanətin verilməsi və digər maliyyə alətləri sakinlərin yaşadıkları ərazilərə şamil olunacaq. Fermerlərə subsidiyalar verəcək və onlar torpaq vergisi is-

tsinə olmaqla, bütün vergilərdən azad ediləcəklər. Mülkiyyət məsələləri Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq tənzimlənəcək.

Sosial sahəyə gəlinə, sakinlər ölkə üzrə əməyin ödənişi və sosial ödənişlər sistemi ilə əhatə olunacaq. Onlara Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında sosial sahədə tətbiq olunan güzəştlər, sosial xidmətlər və məşğulluq proqramları şamil ediləcək. Sakinlər səyyar xidmətlərdən (Səyyar ASAN və Səyyar DOST) faydalanacaq, onların öz mədəniyyətini, etnik-mədəni xüsusiyyətlərini qorumaq və inkişaf etdirmək hüquqları təmin ediləcək.

Dini etiqad azadlığı, mədəni və dini abidələrin mühafizəsi təmin olunacaq və erməni dilinin istifadəsinə imkan yaradılacaq.

Göründüyü kimi, reintegrasiya artıq ölkəmizin gələcək inkişafı ilə bağlı olan bütün konsepsiyalarda, eləcə də konkret sahələrin inkişaf strategiyalarında öz əksini tapacaq.

Onu da vurğulamalıyıq ki, artıq Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni sakinlərin Azərbaycan cəmiyyətinə dayanıqlı reintegrasiyasının təmin olunması və dövlətin himayəsindən istifadə etmələrinə imkan yaradılması məqsədilə sosial, humanitar, iqtisadi və infrastruktur məsələlərinin həlli üzrə işçi qrup yaradılıb.

İlkin mərhələdə Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni sakinlərin qeydiyyatının aparılması üçün zəruri tədbirlər görülür. Ermənilərin Azərbaycan dövlətinin himayəsindən istifadə etmələrinə imkan yaradılması məqsədilə Qarabağ bölgəsində sosial, humanitar, iqtisadi və infrastruktur məsələlərinin həlli üzrə işçi qrupa həmin şəxslərin hüquqi statusunun müəyyən olunması ilə bağlı verilən müvafiq tapşırıqlar çərçivəsində Dövlət Miqrasiya Xidmətinin, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin əməkdaşları Qarabağ iqtisadi rayonunda fəaliyyətə başlayıblar. Dövlət Miqrasiya Xidmətinin əməkdaşları Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni sakinlərin ilkin qeydiyyatına dair müraciətlərinin yerində qəbul edilməsi və bununla əlaqədar maarifləndirmə tədbirlərinin yerində təşkili, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin əməkdaşları isə sakinlərin sosial-humanitar ehtiyaclarının müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı fəaliyyət göstərirlər. Reintegrasiya prosesinə qoşulmaq məqsədilə ilkin qeydiyyat üçün müraciətlərin qəbulu Dövlət Miqrasiya Xidmətinin əməkdaşları tərəfindən Xankəndi şəhərində yerləşən keçmiş "polis" binasında aparılır.

Həmçinin ilkin qeydiyyatla dair müraciətlərin qəbulu və qeydiyyatla alınma prosesi Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən bu məqsədlə yaradılmış xüsusi portal (reintegration.gov.az) vasitəsilə elektron həyata keçirilir.

Əminliklə deyə bilərik ki, dövlət orqanları əməkdaşlarının bölgədə fəaliyyəti Qarabağda yaşayan erməni sakinlərin yerli cəmiyyətə reintegrasiyasının daha sürətli həyata keçirilməsinə, həmçinin sosial-humanitar ehtiyaclarının qarşılınmasında səmərəliliyin artırılmasına imkan yaradacaq.

Bu isə onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan hökuməti məsələ ilə bağlı bütün bürokratik əngəlləri aradan qaldırıb və hər zamankı kimi üzərinə götürdüyü öhdəliyi uğurla icra edir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"